

Vergaderjaar 1992–1993

22 955

Wijziging van de Statistiekwet 1950 (uitvoering van communautaire regelgeving)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 2 maart 1993

De vaste Commissie voor Economische Zaken¹, belast met de schriftelijke voorbereiding van bovengenoemd wetsvoorstel, brengt als volgt verslag uit van haar bevindingen.

Nadat de desbetreffende beantwoording door de minister zal zijn ontvangen, acht de commissie de plenaire behandeling voldoende voorbereid.

De leden van de CDA-fractie hadden met gemengde gevoelens kennisgenomen van deze voorgestelde wetswijziging. Zij waren uiteraard overtuigd van het belang van een goede statistische informatievoorziening op het gebied van de buitenlandse handel. Bovendien hadden zij tot hun genoegen geconstateerd, dat als eerste uitgangspunt bij de opzet van het in de verordening neergelegde stelsel was gehanteerd, dat de administratieve lasten van het bedrijfsleven verminderd moesten worden en tevens zou worden gestreefd naar harmonisatie van die lasten in alle Lid-Staten. Anderzijds beschouwden zij de voorgestelde wetswijziging als een forse toename van de administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven.

De leden hadden zich verbaasd over het tijdstip van inwerkingtreding van deze voorgestelde wetswijziging (1 januari 1993) en constateerden dat de memorie van toelichting op geen enkele wijze melding maakt van resultaten van overleg over deze nieuwe met terugwerkende kracht in te voeren administratieve verplichtingen met het nationale bedrijfsleven. Deze leden vroegen daarom de minister in overleg te treden met relevante organisaties in het bedrijfsleven en hen de resultaten van dat overleg te melden.

Zij waren van mening, dat het op Europees niveau gevoerde overleg met Europese bedrijfstakorganisaties een onvoldoende basis vormt in de schriftelijke gedachtenwisseling met de regering, omdat hen gebleken was, dat de administratieve lasten in de verschillende Lid-Staten zeer uiteenlopen. Zij wezen in dat verband op het «Verslag van de Commissie over Administratieve vereenvoudiging in de Gemeenschap ten behoeve van het bedrijfsleven en met name het midden- en kleinbedrijf».

De aan het woord zijnde leden achtten de reactie van de minister op dit verslag van essentieel belang voor de verdere gedachtenwisseling

¹ Samenstelling:

Leden: Van Dis (SGP), Spieker (PvdA), Lansink (CDA), Gerritse (CDA), Van Erp (VVD), Van der Linden (CDA), Van Iersel (CDA), ondervoorzitter, Blaauw (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Tommel (D66), Vos (PvdA), voorzitter, G. H. Terpstra (CDA), Van Gelder (PvdA), Boers-Wijnberg (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Feenstra (PvdA), Ter Veer (D66), Lonink (PvdA), G. de Jong (CDA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmüller (Groen Links), Kersten (PvdA) en Ramlal (CDA).

Plv. leden: E. van Middelkoop (GPV), Huys (PvdA), Van Vlijmen (CDA), Mateman (CDA), Van Rey (VVD), Van der Hoeven (CDA), Wolters (CDA), Te Veldhuis (VVD), De Korte (VVD), Schimmel (D66), Vermeend (PvdA), Van Houwelingen (CDA), Verspaget (PvdA), Reitsma (CDA), Akkerman (PvdA), J.H. van den Berg (PvdA), Ybema (D66), Leerling (RPF), Doelman-Pel (CDA), Van Traa (PvdA), Willems (Groen Links), Melkert (PvdA) en Huibers (CDA).

over de voorgestelde wetswijziging. Zij informeerden tegelijkertijd naar het resultaat van de bedrijfseffecttoets van de voorgenomen wetswijziging. Zij hadden tenslotte met enige verbazing geconstateerd, dat in de memorie van toelichting wordt gemeld dat een aantal gegevens door het bedrijfsleven gemakkelijk zouden kunnen worden verstrekt, gezien de nieuwe voor de BTW geldende verplichtingen. Deze leden hadden geenszins de indruk, dat deze verplichtingen op dit moment gemakkelijk kunnen worden nagekomen en hadden behoefte aan een overzicht van de stand van zaken op dat punt.

De leden van de fractie van de PvdA hadden kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Ook zij constateerden dat dit wetsvoorstel op 1 januari 1993 in werking moest treden en dat die dag ook als ingangsdatum in de wet staat. Zij vroegen welke consequenties deze terugwerkende kracht van de inwerkingtreding voor het bedrijfsleven kan hebben. Is het mogelijk nu reeds eisen te stellen die nog niet wettelijk zijn vastgelegd? Zij betreurden de te late indiening van dit wetsvoorstel en vroegen naar de stand van zaken van de implementatie in de andere lidstaten. Bestaat de mogelijkheid dat met een andere ingangsdatum wordt gewerkt?

De aan het woord zijnde leden constateerden dat veel uit deze wet bij ministeriële regeling zal worden vastgelegd. Zij vroegen of de drempels, zoals aangegeven in de memorie van toelichting mogelijk in deze wet kunnen worden opgenomen.

Zij constateerden dat de regering verwacht dat er geen extra administratieve lastendruk voor het bedrijfsleven zal ontstaan. Zij hadden hierbij wel vraagtekens daar het niet uitgesloten is dat bedrijven zowel onder de bepalingen van de statistiekwet als onder de douanebepalingen voor andere stromen zullen vallen.

Zij vroegen hoe een effecttoets op de belasting voor het midden- en kleinbedrijf zou uitvallen als die op deze wet zou worden toegepast.

De leden van de fractie van de PvdA hadden begrip voor de opmerkingen aan de Raad van State over de uniformering van strafbepalingen en zij vroegen of de regering een mogelijkheid ziet om de geconstateerde verschillen in strafmaat tussen de statistiekwet, in casu, de Wet Economische Delicten, en die van de douanebepalingen te verminderen.

De leden van de VVD-fractie constateerden dat de gewijzigde Statistiekwet met ingang van 1 januari 1993 in werking zal treden blijkens artikel IV van het onderhavige wetsvoorstel. De verordening zelf is cf. artikel 35 sinds 19-11-1991 (d.i. 3 dagen na het bekendworden in het publicatieblad van de Europese Gemeenschappen) verbindend in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk in de Lid-Staten. Deze leden constateerden dat er duidelijk vertraging in de implementatie is opgetreden, hetgeen deze leden bijzonder betreurden. Te meer daar dat met dit kabinet eerder regel dan uitzondering is gebleken.

De aan het woord zijnde leden vroegen of de regering voornemens is de wet met terugwerkende kracht te laten intreden? Is dat in dit geval überhaupt mogelijk? Zo neen, zal dan artikel IV gewijzigd moeten worden?

De leden van de VVD-fractie merkten op dat in het nieuwe Hoofdstuk II van de voorgestelde wet expliciet wordt verwezen naar EEG-Verordening 3330/91. Zoals de verordeningspraktijk uitwijst, is de kans reëel aanwezig dat op den duur – wanneer de gewijzigde omstandigheden dat noodzakelijk maken – de betreffende verordening vervangen zal worden door een verordening onder een ander verwijzingsnummer. Deze leden

vroegen of de daarop gebaseerde Nederlandse wet (i.c. de Statistiekwet 1950) dan ook weer gewijzigd zal moeten worden omdat de fundamenteën van de wet zijn aangetast? Is het expliciet verankeren van een EEG-verordening in een Nederlandse wet dan niet omslachtig?

Indien het ministerie de bevoegdheid heeft om bij AMvB te verwijzen naar de eventuele nieuwe verordening, scheidt dat dan geen verwarring bij de belanghebbenden en kan dat dan geen rechtsonduidelijkheid tot gevolg hebben?

De leden van de VVD-fractie vroegen voorts of het mogelijk is dat door de genoemde vrijstellingen de op de statistiek gebaseerde gegevens niet synchroon lopen met het werkelijke beeld van de intracommunautaire transacties en voorraadverschuivingen?

Deze leden waren van mening dat er zich gevallen kunnen voordoen waarbij met een kunstgreep niet-vrijgestelde natuurlijke of rechtspersonen onterecht toch van de vrijstelling kunnen genieten. Wat denkt de regering daaraan te doen?

De leden van de VVD-fractie constateerden dat de Lid-Staten enige mate van vrijheid in het vaststellen van de hoogte van de drempels hebben. Deze leden vroegen hoe groot die mate van vrijheid is en waaruit die vrijheid bestaat.

Leidt dit niet tot onzuiverheid van het door de statistiek gegeven beeld? Bovendien constateerden deze leden dat in de memorie van toelichting wordt gesteld «(...) een zo actueel, exact en gedetailleerd mogelijk beeld geeft van de Europese interne markt.» Het creëren van een mogelijk verschil per Lid-Staat in de hoogte van de drempels kan, zo meenden deze leden, afbreuk doen aan het belang van de statistieken en de beginselen van de interne markt.

De leden van de VVD-fractie vroegen in hoeverre samenwerking en afstemming plaatsvindt tussen de statistiekdiensten van de verschillende Lid-Staten? Zij vroegen tevens of een overkoepelend orgaan zal toezien op de verzameling en juistheid van de kenmerken.

De leden van de VVD fractie constateerden dat artikel 20 van het voorstel de ambtenaren van het CBS belast worden met de verificatie van de opgaven ex artikel 16 en ex artikel 19.

Deze leden vroegen of door deze verhoging van de werklast van desbetreffende ambtenaren meer menskracht benodigd is, en zo ja, waar de financiële middelen vandaan zullen komen om het een en ander budgettair in evenwicht te brengen.

Tevens vroegen deze leden of de regering ten aanzien van de aangegeven sancties behorende bij de bevoegdheden, reeds een beleid heeft ontwikkeld in het kader van het actief onderzoeken van eventuele strafbare feiten.

De leden van de VVD-fractie vroegen de regering duidelijk te maken welke «andere statistische doeleinden» bedoeld worden in het artikel 22 van het voorstel.

De leden van de VVD-fractie waren van mening dat het wetsvoorstel een overdracht van een bepaalde bevoegdheid inhoudt, en wel van de voormalige douane-apparaat aan de binnengrenzen van de Lid-Staten naar het CBS. Deze leden vroegen zich af of de desbetreffende ambtenaren voor het werk in het kader van het wetsvoorstel ingezet worden, bijvoorbeeld via een bijscholingsprogramma.

De leden van de VVD-fractie constateerden dat gebleken is dat niet alle lidstaten behoefte hebben aan een statistiek op het gebied van

doorvoer en het entrepotverkeer. Deze leden vroegen zich af waaruit dit is gebleken.

Uit de memorie van toelichting is gebleken dat er een belangenafweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot de administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Hieruit heeft het belang van de marketingafdelingen geprevaleerd boven het belang van expeditiebedrijven.

De leden van de VVD-fractie vroegen of dit wel een taak, maar vooral zaak van de overheid is. Wordt de overheid hier voor het karretje van de marketeer gespannen, of spant de overheid het bedrijfsleven voor het karretje van haar statistici?

Voorts hadden de aan het woord zijnde leden geconstateerd dat gegevens uitsluitend gebruikt mogen worden voor statistische doeleinden. De leden van de VVD-fractie vroegen of de statistieken op hun beurt nog voor fiscale doeleinden worden gehanteerd teneinde te achterhalen of belastingaangiftes conform de statistische trend worden ingevuld.

De ministeriële bepalingen, bedoeld in artikel 17, onder c, zullen onder andere betrekking hebben op de opgavetermijn, zo leert de memorie van toelichting. De leden van de VVD-fractie waren erg benieuwd wat er nog meer onder genoemde bepaling zal gaan vallen. Genoemd artikel is naar hun smaak een te ruim geformuleerde bepaling, waar de Minister alles onder kan laten vallen wat hij wenselijk acht. Dit kwam de leden van deze fractie onwenselijk voor.

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot wijziging van de Statistiekwet. Het verbaasde deze leden dat deze wijziging pas aan de orde is, nadat de douaneformaliteiten aan de binnengrenzen van de EG al zijn afgeschaft. Zij vroegen op basis waarvan op dit moment de registratie van transacties plaatvindt.

De leden van de fractie van D66 waren van mening dat het wenselijk is dat via drempels de administratieve lastendruk voor kleine en middelgrote ondernemingen wordt beperkt. Zij vroegen in hoeverre dit ten koste gaat van de betrouwbaarheid van de statistische gegevens met betrekking tot intercommunautaire transacties. En welk percentage van de intercommunautaire transacties is bekend, indien 45% van de bij de intercommunautaire transacties betrokken bedrijven informatieplichtig zijn.

De leden van de fractie van D66 vroegen verder of er contact is geweest met informatieplichtigen in Nederland omtrent de administratieve lastendruk ten gevolge van de verplichting om de facultatieve gegevens (de (lucht-)haven van laden cq. lossen en doorvoer en entrepotstatistiek) op te geven. Indien dit het geval is geweest, zouden de leden van de fractie van D66 willen vernemen of deze informatieplichtigen hiermee problemen hadden. Daarnaast vroegen zij of ook andere EG-landen het verstrekken van deze facultatieve gegevens verplicht stellen.

De leden van de GPV-fractie konden instemmen met de wijze waarop EG-verordening 3330/91 in de Statistiekwet 1950 zal worden uitgevoerd. Over een enkel aspect van deze materie wensten zij nadere informatie.

Deze leden veronderstelden dat een goede vergelijkbaarheid van de nationale statistieken van de twaalf EG-lidstaten een zo groot mogelijke gelijkheid in de uitvoering van de verordening noodzakelijk maakt. Wordt

aan die eis voldaan bij de op blz. 3 van de memorie van toelichting vermelde categorieën die ex artikel 5 van de verordening zijn vrijgesteld van het verstrekken van opgaven? Wordt in elke lidstaat bijvoorbeeld hetzelfde begrepen in de categorieën «particulieren» of «BTW-plichtigen»?

Vervolgens vroegen deze leden hoe groot de vrijheid is van de minister om de in artikel 17 genoemde drempels vast te stellen. Waarom was het kennelijk nodig hier enige nationale beleidsvrijheid bij de uitvoering van de verordening over te laten? Zullen de drempels periodiek (b.v. jaarlijks) worden bijgesteld?

Het had deze leden enigszins bevreemd dat de Centrale commissie voor de statistiek geen advies kon worden gevraagd, maar dat een subcommissie wel ingeschakeld was bij de ambtelijke voorbereiding van de verordening. Was vanaf het begin reeds duidelijk dat geen tijd beschikbaar zou zijn voor onafhankelijke advisering door de CCS? Verdraagt inschakeling van de (subcommissie van de) CCS zich wel met de zelfstandige adviestaak van de CCS? Deze leden vroegen ook waarom in de toelichting niets wordt vermeld over de extra beleids- en budgetlast voor het CBS van de onderhavige wetswijziging.

Tenslotte vroegen de leden van de GPV-fractie hoe de invoering van deze EG-rechtelijke verplichting zich verhoudt tot de zelfstandige communautaire behoefte aan statistische gegevens uit de lidstaten. Hoe is bijvoorbeeld de verhouding tussen het CBS en Eurostat en heeft dit wetsvoorstel daarop invloed? Zullen de komende jaren nieuwe communautaire verplichtingen op het terrein van het verzamelen en verstrekken van statistische gegevens gevolgen hebben voor het CBS en de nationale wetgeving?

De voorzitter van de commissie,
Vos

De griffier van de commissie,
Van Overbeeke